

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«БОЯРСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ»**

МІЖВУЗІВСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**«Моральні й етичні цінності здобувачів ФПВО в
контексті сьогодення»**

16-17 ГРУДНЯ 2024 РОКУ

4. Що таке смішинг? [Електронний ресурс] // DECISIONTELE. – 2024. – Режим доступу до ресурсу: <http://surl.li/guoozs>.

*Діана ТЕРНОВА, Тетяна ТЕРНОВА,
здобувачки освіти І курсу
Ірина КОСТІВ,
викладачка суспільних дисциплін
ВСП «Бережанський фаховий
коледж НУБіП України»*

АСПЕКТ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ ЗДОБУВАЧА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Одним із аспектів всебічного розвитку особистості є висока правова культура. Правова культура – це сукупність знань, цінностей, норм і практик, які формують правосвідомість особи та її ставлення до права. Вона виступає важливим елементом у вихованні свідомого громадянина, здатного відповідально ставитися до правових норм і дотримуватися їх.

Правова культура, виникає не сама собою, а в результаті процесу правової соціалізації особи, під яким розуміють входження особи до правового середовища, послідовне набуття нею правових знань, засвоєння правових цінностей, ідеалів і культурних надбань суспільства, процеси їх утілення в правомірній поведінці суб'єкта, його правовій активності. Правова культура в особистісному значенні – складна, комплексна властивість людини, яка визначає позитивну спрямованість її дій і вчинків у ситуаціях, що мають правовий зміст, це тісна єдність правових знань, ставлення до права і правової поведінки [1, с. 6].

Правова культура особи – це властивість, що характеризується загальною повагою до права, достатнім знанням змісту його норм і умінням їх виконувати. Структура правової культури особи включає:

- правову освіченість (інформованість) – знання правових норм (пізнавальний, інформаційний аспект), презумпція знання закону;
- поважне ставлення до права – переконаність у необхідності і соціальної корисності правових норм, «віра в право», вироблення орієнтацій на правові цінності і настанови, на використання правових засобів задоволення потреб та інтересів;
- уміння підкорити свою діяльність вимогам правових норм – правомірно поводитися, реалізовувати суб'єктивні права і юридичні обов'язки, користуватися правовим інструментарієм – законами та іншими актами [2, с. 689].

Переходячи до правової культури здобувача освіти, ми можемо зазначити, що цей аспект стає ще більш актуальним у контексті навчання. Студенти, які здобувають фахову передвищу освіту, перебувають у процесі

формування своєї особистості та професійної ідентичності. Саме в цей період важливо закласти основи правової культури, адже вона вплине на їхню подальшу діяльність у професійному середовищі.

Правова культура здобувача фахової передвищої освіти не лише включає знання про закони, а й формує у студентів відповідальне ставлення до правових норм. Це означає, що студенти повинні усвідомлювати, що дотримання законів – це особистий обов'язок, а також внесок у загальне благо суспільства. Вони мають розуміти, що їхня поведінка та рішення можуть мати наслідки не лише для них самих, а й для оточуючих.

Одним із ключових аспектів правової культури є знання основних правових норм і принципів. Студенти повинні бути ознайомлені з Конституцією, міжнародними актами з прав людини, а також специфікою законодавства своєї країни. Це знання допомагає їм розуміти, як діяти в різних правових ситуаціях, захищати свої права та інтереси, а також права інших.

В освітньому процесі важливо включати курси з правознавства, які допоможуть студентам отримати необхідні знання і навички. Організація додаткових навчальних заходів, таких як тренінги та семінари, також сприяє розвитку правової культури. Участь у правозахисних ініціативах, волонтерських проєктах та громадських організаціях дозволяє здобувачам освіти отримати практичний досвід і зрозуміти, як їхні знання можуть бути застосовані для захисту прав інших. Такі активності формують у них розуміння важливості прав людини, демократії та справедливості.

Крім того, правова культура студентської молоді забезпечує їй навички адаптації до змін у законодавстві та правових реаліях. У сучасному світі, де зміни відбуваються швидко, важливо мати можливість швидко реагувати на нові виклики.

Правова культура здобувача фахової передвищої освіти є важливим аспектом його підготовки до професійної діяльності. Вона формує не лише професійні навички, а й громадянську свідомість та відповідальність. Сформована правова культура допоможе студентам стати свідомими, активними та відповідальними громадянами, готовими до викликів сучасного світу.

Отже, правова культура особистості та правова культура здобувача освіти тісно пов'язані між собою. Формуючи правову культуру на етапі навчання, ми закладаємо основи для свідомого, активного і відповідального громадянина, готового до викликів сучасного суспільства. Це не лише сприяє розвитку особистості, а й формує правове середовище, в якому кожен з нас може реалізувати свої права та обов'язки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Клімова Г. П., Про типологію правової культури. *Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого*. Серія:

Філософія, філософія права, політологія, соціологія / редкол.: А. П. Гетьман та ін. Х. : Право, 2012. Вип. 2 (12). 352 с.

2. Скакун О. Ф. Теорія держави і права (Енциклопедичний курс): підруч. / О. Ф. Скакун. Х.: Еспада, 2006. 776 с.

ФОМІНА Наталія, студентка

*Відокремлений структурний підрозділ
«Ірпінський фаховий коледж Національного
університету біоресурсів і природокористування України»
Науковий керівник – викладач, ФЕДОСЄЄВА Н.І.*

ПРОБЛЕМА КАР'ЄРНОГО УСПІХУ: ЩО ВАЖЛИВІШЕ – САМОРЕАЛІЗАЦІЯ ЧИ МАТЕРІАЛЬНИЙ ДОБРОБУТ?

У контексті глобалізації та діджиталізації кар'єрний успіх сучасної молоді стає важливою соціально-економічною та психологічною проблемою. Він поєднує два основних аспекти: самореалізацію як реалізацію індивідуального потенціалу та матеріальний добробут як базову складову забезпечення життєдіяльності. Їх взаємозв'язок і значущість викликають дедалі більше дискусій у наукових колах, особливо в умовах нестабільної економіки, що впливає на пріоритети молодих спеціалістів.

У сучасному світі проблема кар'єрного успіху є однією з ключових для молоді. Що важливіше — самореалізація чи матеріальний добробут? Це питання викликає безліч дискусій, адже кожен прагне знайти баланс між особистими амбіціями, професійним зростанням і фінансовою стабільністю.

Самореалізація є фундаментальним елементом теорії мотивації А. Маслоу, де вона позиціонується як вища потреба особистості [1]. Сучасні дослідження підтверджують, що задоволення цієї потреби сприяє підвищенню життєвого задоволення та продуктивності. Водночас такі аспекти, як соціальні норми, інформаційний вплив та економічні тренди, часто створюють конфлікт між прагненням до самореалізації та потребою у фінансовій стабільності [2].

Самореалізація — це процес розкриття власного потенціалу, реалізації своїх здібностей та прагнень. Для багатьох молодих людей кар'єра є не лише способом заробітку, але й можливістю знайти своє місце у світі, зробити внесок у суспільство та отримати визнання. Психологи стверджують, що самореалізація є однією з основних людських потреб [1]. Віталій Литвин у своїх дослідженнях зазначає, що самореалізація є важливою для внутрішнього задоволення особистості, яке має значний вплив на психоемоційний стан молодих людей [3].

Для студентської молоді самореалізація часто асоціюється з вибором професії, яка відповідає їхнім інтересам і талантам. Робота, яка приносить задоволення, сприяє особистісному розвитку, підтримує психічне здоров'я

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ДЕРЖАВНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ПРИРОДНИЧІ ТА МАТЕМАТИЧНІ НАУКИ У ВИРІШЕННІ ПРОБЛЕМ ТА ЗАВДАНЬ СУЧАСНОСТІ

ЗБІРКА ТЕЗ

III Всеукраїнської студентської науково-практичної
інтернет-конференції

5. Збереження природних ландшафтів та охорона екосистем:

Порівняно з країнами Західної Європи, в Україні питання збереження природних ландшафтів і екосистем займає менше місце в плануванні територій. Однак останнім часом починаються ініціативи, спрямовані на створення національних парків, зеленої інфраструктури та природних заповідників, що відповідає тенденціям сталого розвитку.

Україна знаходиться на шляху до інтеграції західноєвропейських стандартів у сфері просторового планування. Водночас західноєвропейські країни мають більший досвід у розробці та впровадженні комплексних стратегій урбаністичного розвитку. Однак, Україні варто брати до уваги не лише технології та підходи, а й соціокультурні особливості при адаптації іноземного досвіду.

Тенденції в сучасному просторовому плануванні демонструють значні досягнення в Україні та Західній Європі, хоча підходи та темпи реалізації відрізняються. Важливим є подальше інтегрування передових технологій, сталого розвитку та ефективного використання земельних ресурсів для покращення якості життя населення. Для України важливим є врахування міжнародного досвіду при створенні та реалізації національних стратегій просторового планування.

Список використаних джерел:

1. Третяк А. М. Концептуальні засади землепорядного планування розвитку міського землекористування в умовах децентралізації / А. М. Третяк // Землеустрій, кадастр і моніторинг земель. – 2015. – № 1. – С. 3–13.

2. Сорока М. П. Державне стратегічне планування розвитку регіонів України: теорія, методологія, практика: [монографія] / М. П. Сорока. – Донецьк : Юго-Восток, 2012. – 519 с.

3. Про регулювання містобудівної діяльності : Закон України від 17. 02. 2011 р. № 3038-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 34. – С. 343.

4. Про затвердження Порядку розроблення містобудівної документації : наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 16. 11. 2011 р. № 290 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 100. – С. 3681..

**Загнійна Софія, Захарків Соломія,
здобувачки освіти**

Костів Ірина, викладачка

**ВСП «Бережанський фаховий коледж
НУБіП України»**

ЕКОТУРИЗМ: ЗАПОРУКА ЗБЕРЕЖЕННЯ ДОВКІЛЛЯ

У сучасному світі, де екологічні проблеми стають дедалі гострішими, екотуризм набуває особливого значення. Це не просто вид відпочинку, а й

спосіб життя, що базується на повазі до природи та прагненні зберегти її для майбутніх поколінь.

Міжнародний Союз охорони природи у 1993 році дав таке визначення екотуризму – це мандрівка з відповідальністю перед навколишнім середовищем по відносно незайманих територіях з метою вивчення і насолодження природою, що сприяє її охороні, чинить «м'який» вплив на навколишнє середовище, забезпечує активну соціально-економічну участь місцевих мешканців у збереженні природи та отриманні ними переваг від цієї діяльності [1, с. 23].

Основними відмінностями цього виду туризму від звичайного є, насамперед, незначний негативний вплив на природне середовище. Саме з цієї причини він став практично єдиним видом використання природних ресурсів у межах особливо охоронюваних природних територій.

Основні принципи екотуризму:

- мінімізація впливу на довкілля – еко туристи прагнуть не залишати слідів свого перебування, не забруднювати природні території та не завдавати шкоди тваринам і рослинам;
- повага до місцевої культури – еко туризм передбачає ознайомлення з традиціями та звичаями місцевого населення, підтримку їх економічного розвитку та збереження культурної спадщини;
- освіта та екологічна свідомість – еко туристи отримують знання про природу, її вразливість та важливість збереження, що сприяє формуванню відповідального ставлення до довкілля;
- економічна вигода для місцевого населення – еко туризм створює робочі місця для місцевих жителів, сприяє розвитку інфраструктури та забезпечує фінансову підтримку для збереження природних територій.

Головну роль в організації вітчизняної еко туристичної діяльності відіграє держава. Її завдання полягає у створенні відповідних законодавчих положень для туризму, пов'язаного з екологією. Так, наприклад, екологічний (зелений) туризм визнано статтею 4 Закону України «Про туризм» [2], як окремий вид туризму, розвиток якого є пріоритетним напрямом державної політики. Також, стаття 1 Закону України «Про особисте селянське господарство» [3] закріплює право особистих селянських господарств займатися сільським зеленим туризмом. Сільський зелений туризм у більшості країн розглядається як невід'ємна складова частина комплексного соціально-економічного розвитку села та відіграє значну роль для задоволення потреб людей, які проживають в умовах урбанізованого середовища.

З точки зору регіонального управління, виникнення і розвиток екологічного туризму призводить до:

- а) збільшення кількості платників податків бази оподаткування;
- б) збільшення числа працюючих;
- в) підвищення політичної, економічної та соціальної значущості регіону.

Управління розвитком екологічного туризму слід розглядати як довгострокову задачу, вирішити яку можна тільки законодавчо.

Недосконалість врегулювання зазначеного виду діяльності породжує ряд

проблем, а саме: відсутність чіткого юридичного визначення поняття екотуризму чи сільського зеленого туризму; неврегульованість питання оподаткування доходів, отриманих за надання послуг у даній сфері; невизначеність у системі оцінки якості послуг; слабкість співпраці надавачів послуг з місцевими органами влади та інші.

Перешкодою для розвитку екологічного напрямку туристичної діяльності є малорозвинена інфраструктура в цій галузі, яка не відповідає вимогам якісного відпочинку. Стимулювання підприємницької ініціативи в розвитку комфортної інфраструктури екотуризму можливе завдяки: наданню довгострокових пільгових кредитів на реконструкцію і нове будівництво агроосель, міні готелів та екотаборів, запровадженню податкових пільг для суб'єктів господарювання, залучених до створення туристичної інфраструктури в мало урбанізованій місцевості, сприяння держави в організації навчальних центрів та створенні екологічних спеціальностей в технікумах, інститутах та університетах для підготовки професійних гідів, переважно з місцевих жителів, адже саме вони добре знають ті території, де будуть проводитися екологічні тури [4, с. 15].

Переваги екотуризму полягають у:

території знаходяться унікальні природні об'єкти, такі як Карпати, Шацькі озера, Асканія-Нова та інші. Розвиток екотуризму в Україні сприятиме збереженню цих природних багатств, підтримці місцевого населення та підвищенню екологічної свідомості серед українців та іноземних туристів.

Екотуризм – це важливий інструмент для збереження довкілля та забезпечення сталого розвитку. Він поєднує в собі відпочинок, освіту та відповідальне ставлення до природи, сприяючи збереженню природних ресурсів для майбутніх поколінь.

Список використаних джерел:

1. Оппельд Л. І. Міжнародний досвід зеленого туризму в Україні: проблеми та перспективи. Ефективна економіка. 2014. № 1.
2. Про туризм : Закон України від 15.09.1995 № 324/95-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1995, № 31, ст. 24.
3. Про особисте селянське господарство : Закон України від 15.05.2003 № 742-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003, № 29, ст. 232.
4. Добрянська І. В. Екотуризм як екологічно значущий напрямок діяльності. URL : http://www.rusnauka.com/5_SVMN_2013/Ecologia/0_126496.doc.htm

**Національний університет біоресурсів і
природокористування України**

**Відокремлений структурний підрозділ
"Бережанський фаховий коледж
Національного університету біоресурсів і
природокористування України"**

Збірник

наукових праць за матеріалами

**V Всеукраїнської студентської науково-практичної
конференції**

**«ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ОСВІТИ, НАУКИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ»**

**12 березня 2025 року
м. Бережани**

соціальну проникливість та прозорливість, філософську глибину, самотність потужного силового поля Харчукового епосу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Будзан Г. Літописець Волині. *Народне слово*. 1991. 16 серпня.
2. Борчук А. Штрихи до портрета Б. Харчука. *Русалка Дністрова*. Вип. №17 (2). 1994.
3. С. Гречанюк. Історія української літератури ХХ ст. Київ : Либідь, 1998.
4. Громяк Р. Харчук – родом із Волині. *Література Золотого вересня*. Київ : 1998.

ПРОСКУРНИК Христина, ПАЧВА Софія

здобувачки освіти II курсу

спеціальність «Підприємництво та торгівля»

Науковий керівник:

КОСТІВ Ірина

спеціаліст II категорії, викладач суспільних дисциплін

ВСП «Бережанський фаховий коледж НУБіП України»

ВПЛИВ ЦІННОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ НА ЇЇ СОЦІАЛЬНУ АКТИВНІСТЬ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ

Сучасне суспільство характеризується зростаючою складністю соціальних проблем, що потребують активної участі громадян у їх вирішенні. Соціальна активність особистості є важливим фактором розвитку громадянського

суспільства та демократичних інститутів. Одним з ключових факторів, що впливають на соціальну активність особистості, є її ціннісні орієнтації.

У науковій літературі існує безліч підходів до визначення поняття «цінності». Одним з найбільш відомих є аксіологічний підхід, який розглядає цінності як універсальні, загальнолюдські ідеали, що є значущими для кожної людини. Інший підхід – психологічний – розглядає цінності як особистісні утворення, що формуються в процесі соціалізації та впливають на мотивацію та поведінку людини.

Як зазначають С. Возняк, В. Кононенко, поняття «цінність» близьке до поняття «значущість». Цінністю можна вважати все те, що може цінувати особистість, що є для неї значущим і важливим. Власне йдеться про ту роль, яку предмет чи явище можуть відігравати в життєдіяльності людей з точки зору їхніх потреб, інтересів, цілей [1].

Дослідження показують, що існує тісний зв'язок між ціннісними орієнтаціями особистості та її соціальною активністю. Особи, які мають високий рівень розвитку загальнолюдських та соціальних цінностей, як правило, є більш соціально активними.

Соціальна активність може мати егоцентричну спрямованість, замикаючи людину в просторі його власної суб'єктивності; альтероцентричну, що підпорядковує життя служінню близьким; соціоцентричну, направлену на реалізацію суспільних потреб різного рівня, яка робить життя людини невіддільним від турбот і проблем широких соціальних спільнот. Для соціальноактивної особистості вони є висхідними, визначальними. Таким чином, перший критерій виявляє характер спонукальних сил, потреб, цінностей, що є основою соціальної активності [2].

Ціннісні орієнтації відіграють важливу роль у формуванні соціальної активності особистості. Вони є своєрідним компасом, який вказує людині напрямок її дій та визначає її пріоритети:

1. Мотивація.

Цінності є потужним джерелом мотивації. Люди, які мають чітко визначені цінності, більш схильні до активної участі в суспільному житті, оскільки їхні дії спрямовані на досягнення важливих для них цілей. Наприклад, люди, які цінують справедливість, можуть брати участь у правозахисних рухах, а ті, хто цінує охорону довкілля, можуть долучатися до екологічних ініціатив.

2. Вибір діяльності.

Цінності впливають на вибір людиною форм соціальної активності. Наприклад, люди, які цінують свободу, можуть активно боротися за громадянські права та свободи, а ті, хто цінує рівність, можуть брати участь у рухах за соціальну справедливість.

3. Стійкість.

Цінності надають людині стійкості у її соціальній діяльності. Люди, які керуються своїми цінностями, менш схильні відмовлятися від своїх переконань та цілей під тиском обставин.

4. Соціальні зв'язки.

Цінності формують коло спілкування особистості. Люди з подібними цінностями схильні об'єднуватися в групи та організації, що сприяє розвитку соціальної активності. Такі зв'язки можуть стати основою для спільних ініціатив та проєктів. Наприклад, молодіжні організації часто об'єднуються навколо спільних цінностей (екологічна свідомість, права людини), що дозволяє їм реалізовувати проєкти та програми, спрямовані на покращення життя в їхніх громадах. Ці зв'язки не лише зміцнюють соціальну активність окремих осіб, але й створюють потужний рух за зміни в суспільстві.

5. Етичні міркування.

Цінності є основою для етичних міркувань та прийняття рішень у соціальній сфері. Вони допомагають людині оцінювати свої дії та їхні наслідки для суспільства.

Ціннісні орієнтації особистості є важливим фактором, який визначає її соціальну активність. Чим більш усвідомлено людина ставиться до своїх цінностей, тим більш цілеспрямованою та ефективною буде її участь у суспільному житті. Зміцнення соціальних цінностей може стати шляхом до більш активного та відповідального громадянського суспільства, здатного вирішувати складні виклики сучасного світу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Возняк С. М., Кононенко В. І., Кононенко І. В. Духовні цінності українського народу / Прикарпат. ун-т ім. В. Стефаника. Івано-Франківськ : Плай. 293 с.
2. Кратко А. А., Якуба Е. А. Соціологія: Конспект книги Якуба Е.А. Соціологія. Харків : Константа, 2006. 192 с.

ПАШУЛЯ Адріана

здобувач освіти II курсу

спеціальності «Комп'ютерна інженерія»

Науковий керівник:

КУЛІБАБА Людмила,

викладач англійської мови,

ВСП «Бережанський фаховий коледж НУБіП України»

THE IMPACT OF SOCIAL MEDIA ON THE DEVELOPMENT OF THE ENGLISH LANGUAGE: AN ANALYSIS OF SLANG AND NEOLOGISM

Міністерство освіти і науки України
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра педагогіки

ЗБІРНИК ДОПОВІДЕЙ УЧАСНИКІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКО-УЧНІВСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ
«СУЧАСНА ГУМАНІТАРНА НАУКА
В ІНТЕРПРЕТАЦІЇ МОЛОДИХ ДОСЛІДНИКІВ»

10 квітня 2025 р.

Київ – 2025

*Качуровська Тетяна Петрівна, Мручок Вероніка Вікторівна,
здобувачки освіти спеціальності «Підприємництво та торгівля»
Костів Ірина Григорівна,
спеціалістка I категорії, викладачка суспільних дисциплін,
ВСП «Бережанський фаховий коледж НУБіП України»*

РОЛЬ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНОЇ МОБІЛЬНОСТІ

У сучасному світі, де соціальна мобільність є ключовим фактором розвитку суспільства, освіта відіграє вирішальну роль у забезпеченні можливостей для кожної людини піднятися соціальними сходами. Освіта не лише надає знання та навички, але й відкриває двері до нових можливостей, сприяючи соціальній інтеграції та зменшенню нерівності.

Сучасна освіта – це потужний механізм соціальної інтеграції, вирівнювання стартових можливостей громадян. При різкому майновому та соціальному розмежуванні українського суспільства освіта є одним із небагатьох соціальних інститутів, які первісно забезпечують молодому поколінню активну участь у ринковій економіці на рівних правах.

З огляду на те, що освіта стає одним з вирішальних факторів соціального розшарування, варто розглянути причини, що сприяють даному процесу:

- з одного боку, глобалізація й перенесення відносин суперництва з області фінансових, промислових і військово-технічних ресурсів в область інформаційних технологій вимагає певного рівня освіти й культури;
- з іншого боку, в умовах трансформації українського суспільства освіта як інститут соціалізації може забезпечити, по-перше, спадкоємність позитивного досвіду, а по-друге, формування нових корпоративних цінностей, необхідних для виникаючих соціальних верств (Болотська, с. 2).

Освіта є ключовим інструментом, що формує соціальну мобільність, надаючи індивідам можливості для зміни їхнього соціального статусу. Вона забезпечує необхідні знання та навички для успішної кар'єри та професійного зростання, дозволяє отримати кваліфікацію, що відкриває доступ до високооплачуваних та престижних посад, та розширює коло можливостей, надаючи доступ до різноманітних професій та галузей. Рівний доступ до якісної освіти допомагає подолати соціально-економічні бар'єри та забезпечити рівні можливості для всіх, сприяючи розвитку критичного мислення, що дозволяє приймати обґрунтовані рішення та адаптуватися до змін. Навчання в освітніх закладах сприяє формуванню соціальних зв'язків, що можуть бути корисними для кар'єрного зростання, підвищує самооцінку та впевненість у собі, що є важливими факторами успіху. Освіта впродовж життя дозволяє адаптуватися до змін на ринку праці та підтримувати свою конкурентоспроможність, сприяє розвитку

лідерських якостей, що є важливими для кар'єрного зростання, та надає доступ до інформації та знань, що є необхідними для прийняття обґрунтованих рішень. Вона формує ціннісні орієнтири, що визначають життєві пріоритети та прагнення, розвиває комунікативні навички, що є важливими для успішної взаємодії з іншими людьми, та підвищує культурний рівень, що розширює світогляд та сприяє соціальній інтеграції. Рівний доступ до якісної освіти допомагає зменшити соціальну нерівність та забезпечити рівні можливості для всіх, сприяє розвитку громадянської свідомості, що є важливим для активної участі в житті суспільства.

Освіта має значний вплив на соціальну мобільність, оскільки вона дає можливість людям змінювати своє соціальне становище в межах суспільства. Основні аспекти, як освіта сприяє соціальній мобільності:

- покращення професійних можливостей (освіта дозволяє отримати знання та навички, які є необхідними для працевлаштування в більш висококваліфікованих і високооплачуваних сферах; це дає можливість людям із соціально незахищених верств підвищувати свій рівень життя);
- зменшення економічної нерівності (освітні можливості можуть зменшити прірву між різними соціальними групами, даючи доступ до тих самих можливостей для навчання та розвитку, що може допомогти зменшити соціальну нерівність);
- розширення соціальних мереж (вищі рівні освіти створюють можливості для людей зустрічатися з новими людьми, будувати соціальні зв'язки та отримувати контакти, що можуть бути корисними для розвитку кар'єри та бізнесу);
- зміна соціального статусу (люди, які здобувають, наприклад, вищу освіту, можуть змінити свій соціальний статус);
- розвиток критичного мислення та громадянської активності (освіта також допомагає людині ставати більш свідомою і активною у суспільному житті, що може сприяти її здатності змінювати власне становище та впливати на соціальну мобільність).

Отже, освіта є одним із найважливіших чинників, що визначають рівень соціальної мобільності в сучасному суспільстві. Для того, щоб освіта могла ефективно виконувати цю роль, необхідно забезпечити рівний доступ до якісної освіти для всіх верств населення, постійно оновлювати освітні програми та розвивати навички, необхідні для успішної кар'єри в сучасному світі. Роль держави, суспільства та особистості у забезпеченні соціальної мобільності через освіту є надзвичайно важливою.

Список використаних джерел

1. Болотська О. А. Чинники соціальної мобільності сучасної молоді в контексті реформування системи вищої освіти / О. А. Болотська. // Науковий вісник Донбасу. 2012. № 4. 10 с.

МАТЕРІАЛИ ІХ МІЖНАРОДНОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВОЇ **КОНФЕРЕНЦІЇ**

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ТА
ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ
РОЗВИТКУ НАУКИ

М. ТЕРНОПІЛЬ, УКРАЇНА

**25 КВІТНЯ
2025 РІК**

Болюх Аліна Ярославівна, здобувач фахової передвищої освіти
ВСП «Бережанський фаховий коледж НУБіП України», Україна

Макода Оксана Миколаївна, здобувач фахової передвищої освіти
ВСП «Бережанський фаховий коледж НУБіП України», Україна

Науковий керівник: Костів Ірина Григорівна, спеціалістка I категорії,
викладачка суспільних дисциплін
ВСП «Бережанський фаховий коледж НУБіП України», Україна

ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ У МІЖОСОБИСТІСНИХ СТОСУНКАХ

У сучасному динамічному світі, де вимоги до людей постійно зростають, здатність ефективно керувати своїми емоціями та розуміти емоції інших людей стає одним з ключових факторів успіху. Емоційний інтелект не лише впливає на якість наших міжособистісних стосунків, а й на нашу кар'єру, здоров'я та загальне самопочуття.

Протягом тривалого часу, увагу в основному акцентували на інтелектуальному коефіцієнті (IQ), розглядаючи його як визначальний чинник успіху. Проте, в останні десятиліття, емоційний інтелект (EI) почав привертати все більше зосередження, оскільки часто саме емоції впливають на поведінку людини та її досягнення [5, с. 23].

Емоційний інтелект є тією сполучною ланкою, що допомагає осмислити міжособистісні взаємини на основі розуміння емоцій та почуттів суб'єктів взаємодії, вибудовувати лінію поведінки в потрібному річизці, що своєю чергою призводить до максимально комфортного співіснування в соціумі та допомагає домагатися поставлених цілей під час конструктивної взаємодії з іншими людьми [3].

Поняття «емоційний інтелект» (EQ) в психології з'явилося відносно недавно, і з кожним днем інтерес до нього зростає. І не випадково: численні дослідження, проведені теоретиками і практиками психології, показали, що рівень особистих досягнень людини у великій мірі визначається не класичним показником інтелекту IQ, а емоційними здібностями. Іншими словами, «бути розумним» – зовсім не означає «бути успішним», важливо розбиратися в своїх і чужих емоціях і вміти контролювати їх.

Сьогодні однією з ключових проблем сучасної психології є розвиток емоційної культури людини. Це зумовлено низкою факторів, серед яких є підвищення емоційної напруженості в нашому оточенні. Сучасне життя характеризується прискореним темпом, збільшенням кількості стресових ситуацій, конкуренцією та зростанням відповідальності. Ці чинники призводять до підвищення інтенсивності та частоти емоційних переживань, що може викликати тривожність, відчуття безпорадності, сум та розпач [2].

Поняття «емоційний інтелект» (EI) з'явилося у тезаурусі психологічної науки лише наприкінці ХХ століття (з 1990 р.) і дуже швидко перетворилося в одне з найбільш широко розповсюджених понять цієї галузі знань, у предмет численних досліджень з проблем оптимального функціонування людини як суб'єкта

міжособистісної взаємодії, професійної діяльності у професіях соціономічного типу та життєдіяльності у цілому.

Хоча вперше феномен «EI» був концептуалізований Дж. Мейером і П. Саловеем (1990 р.) у межах моделі здібностей, розширення змісту поняття шляхом його визначення як системи емоційних компетентностей Д. Гоулманом у монографії «Емоційний інтелект» (1995 р.), швидко перетворила його монографію на бестселлер. Це не дивно, адже автор не тільки визначив значущість EI як провідної детермінанти досягнення людиною життєвого успіху, але й запропонував шляхи цілеспрямованого розвитку EI [4, с. 3].

Модель EI Д. Гоулмана заснована на сукупності особистісних компетентностей. В ієрархічну структуру EI автор спершу включав п'ять складових частин: самосвідомість, самоконтроль (саморегуляція), самомотивація, емпатія (інші назви – соціальне розуміння або розуміння емоцій інших людей) і соціальні уміння (управління взаємовідносинами). Згодом модель EI була доопрацьована автором, і зараз до її складу входять чотири компоненти: самосвідомість, самоконтроль, соціальне розуміння (соціальна свідомість) та управління взаємовідносинами (вміння налагоджувати стосунки [5, с. 4].

Емпатія передбачає сприйняття та розуміння емоцій, потреб і точок зору інших, дозволяє людям емоційно спілкуватися з іншими, ставлячи себе на місце інших і розуміючи їхні переживання та почуття. Особистості з розвиненою емпатією та соціальною сприйнятливістю розуміють соціальні норми, культурні відмінності та динаміку відносин, що дозволяє їм керувати міжособистісною взаємодією з чуйністю, повагою та інклюзивністю.

Соціальні навички виявляються у побудові та підтримці здорових міжособистісних стосунків, що передбачає використання навичок емоційного інтелекту для встановлення взаєморозуміння, ефективного спілкування, вирішення конфліктів і співпраці з іншими.

Люди з розвиненими соціальними навичками є вправними комунікаторами, які можуть чітко висловлювати свої думки та емоції, активно слухати інших і адаптувати свій стиль спілкування до різних людей і контекстів. Вони вміють конструктивно вирішувати конфлікти, домовлятися про безпрограшні рішення та сприяти співпраці та командній роботі.

Виходячи з вищезазначеного, емоційний інтелект визначаємо як багатогранну конструкцію, що охоплює кілька компонентів, кожен з яких сприяє загальній здатності орієнтуватися та ефективно керувати власними емоціями та емоціями інших. Крім того, високий рівень емоційного інтелекту допомагає розуміти та взаємодіяти з іншими людьми в соціальних ситуаціях. Розвинене відчуття емпатії дозволяє співчувати іншим і ставити себе на їхнє місце, що відкриває нові перспективи для розуміння та вирішення конфліктних ситуацій. Люди з високим рівнем емоційного інтелекту здатні легше розпізнавати та відчувати емоції інших людей через їх жести, міміку, голос та дії [5, с. 25].

Особливе місце емоційний інтелект посідає у покращенні психічного здоров'я в сучасному стресовому та вимогливому середовищі, а саме: усвідомлення й розуміння власних емоцій дозволяє своєчасно виявити ознаки стресу, тривоги або депресії та вжити заходів для їх попередження; розвинена здібність керувати власними емоціями дозволяє легше впоратися з негативними емоціями та

підтримати позитивний настрій у важкі моменти; здатність розуміти і співчувати іншим людям створює підтримуюче та сприятливе робоче середовище, допомагає у вирішенні конфліктів [2].

Спільним конструктором усіх моделей ЕІ є здатність людини до ідентифікації, розуміння емоцій, а також управління ними, тоді як наявність міжособистісних здібностей, навичок і компетентностей визначають як характерну відмінність. Перспективними напрямками дослідження є, зокрема, вивчення ЕІ в навчальній діяльності як чинника забезпечення успішного особистісного й професійного зростання особистості, концептуалізація підходів до операціоналізації ЕІ, вивчення взаємозв'язку ЕІ з метакогнітивними стратегіями.

Емоційний інтелект є ключовим фактором, що визначає якість міжособистісних стосунків. Він включає в себе здатність розпізнавати, розуміти та управляти своїми емоціями, а також емоціями інших людей. Інвестування часу в розвиток ЕІ може призвести до значних позитивних змін у спілкуванні, розумінні та взаємодії з іншими людьми. Це не лише підвищує якість особистих стосунків, але й сприяє успіху в професійному житті.

Список використаних джерел:

1. Августюк М., Основні аспекти характеристик моделей емоційного інтелекту. *Вісник Львівського університету. Серія психологічні науки*. 2021. Випуск 8. С. 3-9.
2. Боярин Л. В., Теоретичний аналіз вивчення проблеми соціальної адаптації у психологічній літературі. *Теоретичні і прикладні проблеми психології*. 2013. № 3. С. 54-60.
3. Милославська О. В., Взаємозв'язок емоційного інтелекту та міжособистісної залежності у юнаків та дівчат. *Теорія і практика сучасної психології*. 2020. № 2. С. 56-60.
4. Носенко Е.Л., Курс лекцій з дисципліни «Теорія емоційного інтелекту» із завданнями для самоконтролю. 2016. 113 с.
5. Попелюшко Р., Семко В., Теоретичні аспекти розвитку емоційного інтелекту у людей дорослого віку. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 12. Психологічні науки : зб. наук. праць / за наук. редакцією І.С. Булах. Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. Вип. 24(69). С. 23-30.*